

Subiectul romanului Padurea spanzuratilor scris de Liviu Rebreanu-a cincea parte

In finalul romanului, semnificatia prezentei luceafarului "vestind rasaritul soarelui" si, implicit, a unei nasteri, posibila prin scoaterea fiintei din cercul numelui ca ultima determinare existentiala.

"Spre deosebire de Ion, unde numele de oameni si de locuri nu erau despartite niciodata de purtatorii lor, aici procedeul consta in a nara ceea ce personajele insesi vad sau simt. (...) Noutatea tehnica pe care am semnalat-o, in raport cu Ion, consta intr-o anumita interiorizare a viziunii. In Ion, obiectivitatea tinea de o perfecta exterioritate (sau, de ce nu, extrateritorialitate) a naratorului; aici, din contra, impresia de obiectiv (caci o avem intr-o masura cel putin egala) tine de felul cum orizonturile subiective ale personajelor se intersecteaza, producand viziunea fara ajutorul autorului. E un alt tip de obiectivitate, obtinut nu prin hipertrofia perspectivei auctoriale, capabila a se face insesizabila prin maxima extindere, ca in Ion, ci, dimpotriva, prin reducerea ei pana aproape de zero si inlocuirea cu ceea ce personajele insesi pot vedea si inteleg in limitele campului lor de observatie. Aceasta efasare a povestitorului permite uneori sa existe despre aceeasi realitate mai multe puncte de vedere. Spanzuratoarea apare de patru ori si de fiecare data mediata de o alta viziune: aceea simbolica a naratorului; superstitioasa, a micului caporal; alarmanta, incarcata de amintiri, a capitanului Klapka; in fine, neutra, functionala, a lui Bologa. Cea dintai perspectiva este matriciala in raport cu celelalte reunite in ea.

In Ion orizontul auctorial era nedecompozabil. Aici el se lasa desfacut in parti, dar continua a functiona ca un factor de coerenta. Abia in romanele psihologice din deceniul urmator, cand va triumfa viziunea ionica, multiplicitatea subiectiva va deveni refractara oricarei totalizari. Deocamdata, liberalismul autorului nu merge dincolo de afirmarea unor viziuni psihologic-diferentiale asupra evenimentelor, ce sunt insa mereu controlate si inregistrate unei viziuni supraindividuala. Stilistic, elementul frapant il constituie numarul mare de verbe si de substantive care desemneaza privirea: toate personajele se uita, privesc, intorc ochii. "Privirea" este aici o metafora pentru perspectiva relativizanta de care am vorbit. In Ion, pentru ca un lucru (un personaj, un loc) sa existe, era de-ajuns sa fie numit; in Padurea spanzuratilor el trebuie sa fie vazut. Nu exista in Ion decat o singura versiune a fiecarui lucru; aici fiecare lucru are tot atatea versiuni cate aparitii. Ca intr-un sistem de oglinzi, lucurile se reflecta unele in altele" (Nicolae Manolescu, Arca lui Noe. Eseu despre romanul romanesc).